

FOSILI

Fosili ali okamnine so ohranjeni ostanki življenja iz prejšnjih geoloških obdobij v obliki okamnin, odtisov ali sledov.

Mezozojski amoniti

Fosilne žuželke v jantaru

Odtis dinosavra v Istri

Po odmrtnosti organizma njegove organske dele nadomestijo mineralne raztopine. Včasih so okameneli ostanki odstranjeni in ostane samo odtis. Rastlinski fosili so pogosto poogleneli (ni bil prisoten kisik). Tako je nastal premog. Razvoj in razširjenost fosilov proučuje **paleontologija**.

Fosili nam **razkrivajo dogajanja** in stanja v preteklosti. Iz fosilov rastlin izvemo več o podnebnju v času, ko je rastlina živela. Oblika živalskega sklepa nam razkrije, katere gibe je žival lahko delala. Po obliki fosilnih zob ali okamenelih iztrebkov sklepamo o prehrani živali, iz odtisov nog razumemo, kako se je žival premikala ipd.

Poznamo več načinov fosilizacije:

- okamnitev,
- prekrivanje,
- pooglenitev,
- izsušitev (konzervacija/mumifikacija).

Vir: Bedjanič, M. et. al. (2012). Zabavno, poučno, nič mučno - Geopark Karavanke. Učni pripomoček. Ljubljana: ZRSVN.

Fosilna kost

Potrebuješ:

- 2 gobi za umivanje
- škarje
- dvoje veder
- pesek
- 1 lonček kuhinjske soli
- toplo vodo
- žlico

Iz gob za umivanje izreži dve kosti. Prvo vedro do polovice napolni s peskom, nanj položi eno kost in jo še dodatno prekrij s peskom. Drugo vedro napolni do polovice z vodo, ki si ji primešal toliko soli, da se ta ne more več raztapljati. Previdno in počasi zlij slano vodo v vedro na vrh peska. Vedro s peskom pusti stati čez noč v toplem in suhem prostoru, da se pesek popolnoma posuši. Druga kost bo služila za primerjavo. Naslednji dan kost odstrani iz vedra. Ali je mehkejša ali trša od »kosti«, ki ni bila v vedru? Pozorno poglej v luknje. Kaj vidiš v njih? Podobno se dogaja pri procesu nekaterih vrst fosilizacije. V vodi raztopljene mineralne snovi prodrejo v majhne prostorčke (ki jim pravimo pore) odmrlih rastlin in živali, kjer se nato posušijo in strdijo.

Sledovi fosilov

Potrebuješ:

- mavec
- vodo
- jogurtov lonček
- lupine školjk in polžev
- glino

Listi, školjke ali sledovi hoje lahko v mehkem blatu pustijo svojo sled. Blato se strdi v kamnino in v njej se ohrani odtis. Včasih se ta trden odtis zapolni s peskom, ki se kasneje strdi v trdno kamnino. Tudi ti lahko izdeláš svoj odtis. V glino močno vtisni lupino školjke ali polža. Previdno jo odstrani. Nato v jogurtov lonček zmešaj pol lončka vode in četrtino lončka mavca. Maso vlij v nastali školjčni odtis in počakaj, da se posuši. Dobil si odtis in kameno jedro.